הלכה · משנה תורה · מפרשים · שורשי הים · ספר קורבנות

שורשי הים על משנה תורה, הלכות בכורות

רבי יצחק מאיו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שורשי הים על משנה תורה, הלכות בכורות

רבי יצחק מאיו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שורשי-הים-על-משנה-תורה-הלכות-בכורות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה יז 4
פרק ד 6
הלכה א 6
פרק ז 8
הלכה ח 8

פרק א

הלכה יז

שורש איסור פדיון בכור בהמה טהורה הבכור **אין פודין אותו שנאמר אך בכור שור או כשב כו' לא תפדה כו'**. הכי איתא בפ"ק דתמורה ד"ה רע"ב וכתב רש"י ד"ה לא תפדה וז"ל שאין הבעלים יכולין לפדותו ולנהוג בו מנהג חולין כגון גיזה ועבודה אבל נמכר הוא שאם נפל בו מום יכול למוכרו לכהן בתורת בכור דלהכי כתיב לא תפדה לאשמועי' דבמכירה שרי עכ"ל ואיכא למידק טובא בזה במ"ש שאין יכול לפדותו ולנהוג מנהג חולין ליגזז כו' דמשמע אם היה יכול לפדותו היה יוצא לחולין ליגזז וליעבד וזה תימא לכאורה שהרי כל הקדשים שקדם הקדשן את מומן אף שיכול לפדותן מ"מ אינן יוצאין לחולין ליגזז וליעבד אלא דוקא היכא דקדם מומן את הקדשן כמו ששנינו בפרק ב' דבכורות די"ד ע"א ועיין לקמן בפ"ב די"ו ובמ"ש רש"י שם וליכא למימר דרש"י ז"ל סובר דלא תפדה מיירי בשקדם מומן את הקדשן ולהכי אי הוה מהני פדיון הוה שרי בגיז' ועבודה שהרי רש"י ז"ל בפ"ב דבכורות די"ד עלה דאמרי' במתני' כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו יוצאין לחולין כו' חוץ מן הבכור והמעשר כתב וז"ל שאפילו במומן חל עליהן קדושה חמורה דבכור רחם מקדשו עכ"ל וכיון שכן פשיטא דאפילו אי הוה מהני פדיון לא היה יוצא לחולין ליגזז וליעבד דהו"ל כקדם הקדשו למומו ואפשר לומר דגבי בכור דכיון דגלי רחמנא בפטר חמור שהוא נפדה בשה ופטר חמור יוצא לחולין גמורים ע"י פדיון דהוה ס"ד דה"ה בפטר שור ושה שדינו כפטר חמור דמהני ביה פדיון ויוצא לחולין ודוק.

והנה במ"ש רש"י ז"ל עוד אבל נמכר הוא שאם נפל בו מום יכול למוכרו משמע דס"ל דדיוקא דדייקינן דנמכר הוא דמיירי בבעל מום וכי קאמר קרא לא תפדה מיירי בין בתם בין בבעל מום מיהו הדיוק דדייקינן מיניה דנמכר הוא לא אצטריך אלא לבעל מום והכי מבואר לקמן ד"ז ע"ב דקאמר ר"נ דבכור תם אין מוכרין אותו בזמן שב"המ קיים משום דלית ליה לכהן זכיה בגוויה ומותבינן ליה מהא דתנייא בבכור נאמר לא תפדה ונמכר הוא ואוקימנ' ליה בבע"מ ופרש"י בד"ה רישא דקרא בבע"מ להכי דייקינן שנמכר הוא עכ"ל כונתו מבוארת דאע"ג דפשטיה דקרא דלא תפדה מיירי בין בתם בין בבעל מום מיהו דיוקא דדייקינן אבל נמכר הוא לא אתא אלא לבעל מום ובהכי ניחא שמצינו לרבינו שכתב דבכור תם אין פודין אותו ולכאורה ק' מאותה סוגייא דלקמן די"ו דמוקמינן רישיה דקרא דלא תפדה בבעל מום דאלו תם אינו נמכר ובריייתא קתני אבל נמכר וע"כ לאוקמה בבעל מום וכיון שכן ק' איך כתב רבינו דאף בתם מיירי קרא דלא

תפדה וכ"כ בהדייא בס' החינוך פ' קרח אמנם ע"פ האמור הנה נכון דקרא דלא תפדה מיירי סתמא בין בתם בין בבעל מום אבל דיוקא דתנא דדייק אבל נמכר הוא לא מיירי אלא בבעל מום.

וראיתי לרש"י בפ"ק דבב"ק די"ג ד"ה בבכור נאמר שכתב וז"ל בבכור תם נאמר אך בכור שור לא תפדה פדיון הוא דלית ליה דליפוק מקדושת בכור לימכר באיטליז ולישקל בליטרא אבל נמכר הוא חי ולוקח יאכלנו בקדושתו כשיומם או אם הבית קיים יקריבנו עכ"ל ואיכא למידק במה שסיים וכתב שאם הבית קיים יקריבנו דמשמע שאף בזמן שהבית קיים בכור תם איתיה במכיר' אלא שהלוקח יקריבנו והא ליתא דהא קאמר ר"ן ומייתי התם הש"ס לעי' מזה דבכור תם בזמן הבית ליתיה במכיר' כלל וכ"כ שם רש"י ז"ל בדי"ב ע"ב ד"ה בכור מוכרין אותו וז"ל בז"הז כדמוקי לה לקמן עכ"ל והיינו ההיא דר"ן דמייתי התם ואיך כתב הכא שאם הבית קיים יקריבנו ומשמע דבזמן הבית נמי איתיה במכירה ונלע"ד דכונת רש"י במ"ש שאם הבית קיים יקריבנו לא קאי אמ"ש ולוקח יאכלנו כו' אלא אעיקר קרא דלא תפדה קאי וקאמר תחי' דאי קרא מיירי בז"הז שאין ב"המ ה"ק לא תפדה לאפוקי מקדושתו לימכר באיטליז כו' אלא בקדושתו קאי לימכר בקדושת בכור ואי קרא מיירי בזמן הבית ה"ק לא תפדה הבכור לאפוקי מקדושת קרבן ושלא להקריבו אלא הרי הוא בקדושתו להקריבו בב"המ ודוק היטב.

ובכן אני תמיה טובא במה שראיתי בש"מ שם די"ב ע"ב שכתב בשם תוספי הרא"ש עמ"ש רש"י בכור מוכרין אותו תם חי דמיירי בבכור בז"הז כדאוקימ' לה לקמן כתב עליו וז"ל ולא ידענא למה הוצרך לפרש כן דאף בזמן הבית נמי נמכר חי והכי אמרינן לקמן שבבכור נאמר לא תפדה ונמכר הוא ומדסיים במעשר נאמר לא יגאל ואינו נמכר לא תם ולא בעל מום מכלל דבכו' נמכר תם ובעל מום וכן פי' רש"י לקמן דבכור נמכר תם וימתין הלוקח עד שיומם או יקריבנו עכ"ל ודבריו תמוהים טובא דמה שהוצרך רש"י לפרש דמיירי בז"הז היינו מההיא דרב נחמן דקאמר בהדייא בכור תם אינו נמכר בזמן הבית אלא בז"הז ובריייתא מוקי לה בז"הז כדאיתא התם בהדייא ובפ"ק דתמורה ד"ח ומה שהביא לשון רש"י שכתב דאם הבית קיים יקריבנו כבר ביארנו כונתו דקאי אעיקר קרא דלא תפדה כי היכי דלא תיקשי דידיה אדידיה וזה אמת ונכון בכונתו ובכן דברי הרא"ש ז"ל הללו נעלמו ממני כעת וצ"ע.

ודע דמאי דדייקינן מקרא דלא תפדה דנמכר הוא לאו מיתורא הוא דדייקינן ליה דהא עיקר קרא איצטריך ללאו שאם פדאו עבר על לאו אלא דיוקא דנמכר דייקינן לה מפשטיה דקרא דלא קפיד רחמנא אלא אפדיון דוקא ולא אמכירה כדקאמר גבי מעשר

וחרמים וכדאיתא בבכורות דל"ב יע"ש וזה שכתב רש"י כאן בפ"ק דתמורה אבל נמכר הוא כו' דלהכי כתיב לא תפדה כו' כונתו לומר דלהכי בעינן שימכר בכור בע"מ כקדוש' בכור ולא כמכירת חולין דעלמא דלהכי נמי כתיב לא תפדה כלומר דקרא דלא תפדה לא איצטריך אלא לבעל מום וקאמר דלא תפדה אותו לאפוקי מקדושתו וכיון דבבכור בע"מ ליכא קדושה עליו לענין להקריבו ע"ג המזבח אלא קדושת גיזה ועבודה בפיסול הקדשים וקאמר קרא לא תפדה ודאי דה"ק לא תפדה אותו לאפוקיה מקדושתו שהיה בו כבר אלא בקדושתו תהא וכיון שכן כי שרי לן למוכרו ודאי דבתורת בכור דוקא הוא דשרי לן ודוק מיהו זה שכתב רש"י שאם נפל בו מום יכול למוכרו לכהן לא ידעתי למה לא יוכל למוכרו אף לישראל מאחר דבעל מום מותר באכילה אף לגויים ובהדייא כתב רש"י לקמן ד"ז ע"ב ד"ה מוכרין אותו דאף לישראל מותר למוכרו יע"ש ואולי ט"ס יש בדברי רש"י ז"ל וצ"ל שאם נפל בו מום יכול הכהן למוכרו ודוק.

שוב ראיתי לרש"י ז"ל בפ"ק דבב"ק די"ב ע"א ד"ה מוכרין אותו שכתב וז"ל והכהנים מוכרין אותו לכהן וכתוב ע"ז בש"מ ע"ש תוספי הרא"ש וז"ל ולא ידענא אמאי לא ימכרנו אפי' לישראל וכשיומם יאכלנו ואיכא למימר משום דישראל אינו בקי בה' קדשים ודילמא אתי לידי גיזה ועבודה עכ"ל מיהו לשון רש"י דלקמן ד"ז ע"ב הוי היפך זה דס"ל דאף לישראל יכול למוכרו וכ"כ רבי'.

ואין מוכרין אותו כשהוא תם כו'. הנה בפ"ק דתמורה איפליגו דאיכא מ"ד דלקי ואיכא מ"ד דלא לקי למ"ד דלא לקי היינו משום דהוי לאו הניתק לעשה דכתיב מכל מתנותיכם תרימו את תרומת ה' ורבינו פסק כמ"ד דלא לקי ולפ"ז ק' דא"כ הי"ל למנות במנין המצות קרא דמכל מתנותיכם לעשה ולא מצאתי לו שמנאו וצ"ע כעת.

פרק ד

הלכה א

שורש צירוף סברות חלוקין בטעמן בהמת **השותפין חייבת בבכורה לא נאמר בקרך וצאניך אלא למעט שותפו' הכותי כו'**. והנה הרב משנ"ל ז"ל כאן כתב וז"ל כתוב בכתבי מהרי"א סי' קס"ז אבל בנ"ד אין לצרף קנין הכסף לטעם חולבת כו' ולא ידעתי מהו זה שכתב הרב שהרי בולד זה שלפנינו יש תרי ספקי להקל ס' שמא כבר בכרה וחלב מוכיח שכבר בכרה ואת"ל שחלב זה אינו פוטר וזהו בכור ספק שקנאו הגוי וכיון שיש לגוי שותפות אין זה בכור ישראל ושמא כונת הרב היא לומר דהוי ס"ס שאינו מתהפך דלא חשיב ס"ס המתהפך דכי שקלת הס' השני תחילה ותאמר דבכור זה אינו של ישראל

אלא של גוי ואת"ל של ישראל שמא אינו הבכור שכבר נפטר הרחם לא מצית אמרת שכבר נעשית של ישראל ועדיין צ"ע עכ"ל הנה זה שרצה הרב לומ' דלא ס"ס המתהפך הוא אינו מובן לע"ד דא"כ לא שבקת ס"ס המתהפך בעולם ופשיטא ודאי דזה חשיב ס"ס המתהפך ועיין להש"כ סי' ק"י בכללי הס"ס ובהרב פר"ח שם יע"ש ועיקר קושייתו בדברי הת"הד ז"ל לע"ד אינה קושייא שכונתו מבוארת דאתא לאפוקי מסבר' מהרי"ק בשורש מ"א ובסוף שורש נ"ב שקיבל מרבותינו דהיכא שיש הרבה פוסקים מסכימים בדבר להיתר ומיעוט אוסרי' והמתירי' אינם שוים בטעמ' דזה מתי' מטע' אחד וזה מתיר מטעם אחר ומר לית ליה דמר ומר לית ליה דמר דמצטרפים סברות המתירי' להדדי והביא ראיה מוהרי"ק לדבריהם מההיא דפ"ב דחולין דל"ו גבי שחט וניתז דם על הדלעת דאמר ר"א נסמוך על ר' חייא דאמר תולין כנגד רבי רבו דאמר הוכשר משום דאשכחן ר"ש דלדידיה נמי אין הדם מכשיר ואע"ג דלאו מטעמיה דר' חייא הוא ומוהרי"א חלוק עליו בזה וס"ל דלא מצטרפי' הסברות החלוקו' בטעמן אהדדי כמ"ש מוהראנ"ח בח"א סי' נ"ב דפ"ה ע"ג וז"ל ומוהר"י אסרלן חלוק עליו בזה כאשר ירא' הרואה מתוך דבריו בדין בכור שלא רצה לצרף טעם חולבת וטעם מכירת הגוי ואמר מסיח לפי תומו שילדה משום דלא שייכי אהדדי עכ"ל.

והן הן דבריו הללו שכתב בסימן קס"ז ודלא כמוהרימ"ט ז"ל בחי"ד סי' ט' שחשב שדברי מוהרי"א שכתב הראנ"ח הוא מ"ש בסי' ק"ל דמהתם ליכא ראיה כמ"ש מוהרימ"ט דהתם לא רצה להתיר משו' דהוה באתרא דלאו דידיה גם מהר"ם ן' חביב בס' גט פשוט סי' קכ"ב דכ"ה ע"ב חשב ג"כ שדברי מוהרי"א ז"ל שכתב הראנ"ח הם דבריו שבסי' ק"ל וליתא כאשר יראה הרואה ועיין עוד למרן ב"י בי"ד סימן צ"ב שכתב בשם האגור דמוהרי"א לא רצה לצרף בדין חתיכה עצמה נעשית נבילה ס' הרא"ש דס"ל דלא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה אלא בבשר וחלב דוקא לסברת האומרים דיש חילוק בין חתיכה שנבלע בה האיסור ובין דבר לח המעורב בהיתר דלא שייך חענ"ן אלא בחתיכה שנבלע בה האיסור אבל בדבר לח המעורב בהיתר לא שייך לומר כן מפני שאין האיסור נבלע בהתר אלא מעורב בו יע"ש ועיין במ"ש עוד בדברי הרב מש"ל הללו בה' מעילה פ"ז ה"ו שורש איסורי' שאין להם ביטול יע"ש.

פרק ז

הלכה ח

שורש שואלין בהלכות פסח קודם לפסח ל' יום קבעו **חכמים ג' זמנים בשנה למעשר בהמה כו' ביום ט"ו קודם הפס' וביום ט"ו קודם עצרת וביום ט"ו קודם החג כו'**. הכי איתא בגמ' פרק בתרא דבכורות דנ"ז ע"ב ג' גרנות למעשר בהמה בפרוס הפסח כו' וכתבו התוספות שם ד"ה בפרוס הפסח כו' פי' ר"י בר יאודה אין פרוס פחות מט"ו יום פרוס פלגא דמאי פלגא דהלכות פסח כי הא דתניא שואלין ודורשין כו' ומכאן הביא ראיה הרב מ"ק דשואלין קודם לפסח לאו דוקא אלא ה"ה קודם לחג וקודם לעצרת וכמו שהכריח הרב פר"ח ממ"ש רש"י בפ"ק דסוטה ד"ט רע"א ד"ה ב"ש פוסלי' וכן מוכח מדברי התוס' בפ"ק דמגיל' ד"ד ד"ה מאי אירייא פורים כו' ומבואר מפ"ק דסנהדרין די"ב ע"ב דמפורייא עד פסח הם ל' יום ומפורים דורשין ה' פסח וכ"כ רש"י בפ"ק דר"ה ד"ז יע"ש משמע דבפורים עצמו דהיינו י"ד באדר שואלין בה' פסח והשתא הו"ל ל' יום עד הפסח דהיינו י"ו ימים דאדר עד סופו דאדר לעולם חסר וי"ג יום דניסן וי"ד בכלל הרי ל' שלמים וכן מבואר מדברי התוס' דבכורות דז"ן ע"ב ד"ה בפרוס הפסח דהנך ל' יום דאמור רבנן נמנין בהדי יום המעשה דהיינו בפסח בהדי יום דער"פ ובחג בהדי יום ראשון דחג וכן בעצרת בהדי יום דעצרת ושוב חזרו בהם ממילתיה דר"ש ור"א שאמרו ולמה אמרו בכ"ט באלול ולא אמרו באחד בתשרי וכו' וגם יום המעשה בכלל הוה להו למימר ולא אמרו בב' בתשרי לר"א ור"ש כרשב"ג דשואלין קודם שתי שבתות כדאיתא התם אם יום א' דחג בכלל א"כ הול"ל בתשרי עד יום א' דחג ב' שבתות שהם י"ד יום א"ו אין יום א' דחג ולא דעצרת ולא דק"פ בכלל וכן הכריחו עוד ממ"ש משה עומד בפסח א' ומזהיר על פסח שני ואי אמרינן דהני ל' יום נמנין עד יום המעשה הו"ל ל"א יום י"ז דניסן וי"ד דאייר אלא ודאי דהנך ל' יום הם מלבד יום המעשה עצמו דהיינו לבד ער"פ וראשון דחג וראשון דעצרת ולפ"ז ק"ל מההיא דאמרינן במגילה דכ"ט דלרבנן דרשב"ג דשואלין קודם ל' יום ניחא מתניתין דקתני התם דבא' באדר משמיעין על השקלים וכיון דאדר לעול' חסר לא משכחת ל' יום בלא בהדי יום המעשה דהיינו ר"ח ניסן היפך מה שהכריחו דהני ל' יום הוא לבר יום המעשה ואסיקו דלפום קושטא דמילתא אין יום המעשה בכלל וגבי שקלים הו"ל להקדים מכ"ט בשבט או מל' בשבט כדי שיהיו ל' יום בלא יום המעשה דהיינו ר"ח ניסן שמביאין מתרומה חדשה אלא דלא חשו חכמים בשקלים כיון שהדבר מסור לב"ד יע"ש וגבי שואלין ודורשין בה' פסח קודם לפסח ל' יום הו"ל למנות הני ל' יום מקודם פורים יום א' כדי שיהיו ל' יום שלמים בלא ער"פ שהוא זמן הקרבן ואלו

בגמרא אמרו דמתחילין מפורייא אלא שלא רצו חכמים לחלק בין פסח לחג ועצרת ולא אחר ק"פ שהוא בער"פ שלא לחלוק את"ד אף כי יש קצת טעיות בדבריהם כיע"ש זהו המבואר יוצא מדבריהם דמפורים שהוא י"ד באדר מתחילין לדרוש בה' פסח עד ערב פסח בכלל ובזה הם ל"י לרבנן דרשב"ג וי"ד יום עם ער"פ לרשב"ג דמתחילין מר"ח ניסן.

והרב פר"ח כתב וז"ל יש משתבשים לומר דבפורי' מקרי השואל בה' פסח שואל כענין דהא לא משכחת לה ל' יום בלא יום פורים עצמו ולאו מילתא היא מכמה טעמי חדא שכן דרך רז"ל ליקח חשבון שלם ובמקום כ"ט נקטי ל' ותו דבזמן הראיה משכחת לה זימנין ל' יום ותו דלמקומות שקורין בי"ד הו"ל ל' יום ממש אבל במקומו' שקורין בט"ו פשיטא דבו ביום שואל בה' פסח שואל שלא כענין מקרי עכ"ל.

והנה אם כונת הרב במ"ש יש משתבשים דבפורי' מקרי השואל בהל' פסח שואל כענין הכונה בפורים די"ד לי"ד ובפורים דט"ו לט"ו וע"ז לא ניחא ליה להרב דבפורים אין סברא שיהיה השואל שואל כענין שהרי פורים שואלין בה' פורים ולא בה' פסח ול' יום שאמרו בגמרא ששואלין קודם לאו דוקא ל' אלא כ"ט ואע"ג דלפורים דט"ו שאין שואלין בו הם כ"ח לפי דבריו ואין כאן מנין הסמוך בזה לא חש הרב דס"ל דכיון דלקורין בי"ד הם מנין הסמוך והם רובא דעלמא נקטו חז"ל כי האי לישנא לדידהו ואה"נ דלקורין בט"ו אין כאן אלא כ"ח יום קודם לפסח ועוד דחה הרב דאפי' לקורין בי"ד בזמן הראיה שהיה פעמי' האדר משלשים יום משכחת לה ל' יום בלא פורים דכשהם מתחילין מט"ו יש י"ו ימים עד סוף החדש וי"ד דניסן הרי ל' יום קודם חג הפסח ואף דלקורין בט"ו ואין שואלין בו ליכא ל' יום קודם אין לחוש לזה דנקטו ל' משום בני י"ד שהם רובא דעלמא אמנם מ"ש עוד הרב ותו דלמקומו' שקורין בי"ד הוי ל' יום ממש אבל למקומות שקורין בט"ו פשיטא דבו ביום שואל בה' פסח שואל שלא כענין מקרי עכ"ל דבריו הללו באו סתומים וחתומים שאם כוונתו בזה לומר דאפי' אם נודה לדבריהם דהשואל בפורים מיקרי שואל כענין מפני מה שאמרו חז"ל שואלין בה' פסח קודם לפסח ל' יום ולא משכחת ל' יום בלא יום י"ד הא ניחא לקורין בי"ד ושואלין בי"ד אבל לקורין בט"ו ושואלין בט"ו מקרי שלא כענין וזהו שכתב אבל לקורין בט"ו פשיטא דבו ביום כו' כלומר בו ביום בט"ו זה אין לו מובן למה יהו הקורין בי"ד ושואלין בי"ד שואלין כענין והקורין בט"ו ושואלין בט"ו שואלין שלא כענין זה אין הדעת סובלו. ואם כונת הרב ז"ל במ"ש פשיטא דבו ביום כו' כונתו דבו ביום די"ד מקרי שלא כענין מפני שעדין לא קראו המגילה דאכתי לא מטא זמנייהו וכל כמה דאכתי לא מטא זימנייהו דקריאת המגילה עד למחר פשיטא ליה דאין שואלין בה' פסח משא"כ בני י"ד בי"ד דמצפרא קראו המגילה והדר שואלין בה'

פסח בו ביום וכן פי' הרב פאר הדור בספר מחזיק ברכה אות ב' יע"ש מלבד שאין דבריו מוכרחין כמ"ש הרב הנז' דמי גילה להרב רז זה שהדבר תלוי בקריאת המגילה כיון דרבנן תלו הדבר בל' יום דקוד' הפסח וכי היכי דלקורין בו ביום די"ד אזיל ומודה הרב דלא מקרי שלא כענין דאף שקרא המגילה בצפרא אכתי יום שלפניו עד הערב ודיני הסעוד' ומשלוח מנו' רמיא עליה לדרוש ולחקור בדיניהם וגם לשאול ולדרוש בפסוקי המגילה ואפי' הכי השואל בה' פסח מקרי שואל כענין ה"ה נמי לקורין בט"ו ומאין פשיטא ליה להרב האי מילתא דלקורין בט"ו כששואל בי"ד הוי שואל שלא כענין. עוד זאת דלישנא דבו ביום משמע טפי דקאי ליום ט"ו דאי לי"ד לא הול"ל כי האי לישנא אלא הכי הול"ל אבל למקומות שקורין בט"ו פשיטא דבי"ד שואל בה' פסח שואל שלא כענין מקרי והיה מקצר בלשונו טפי כדרכו של הרב ז"ל. ועוד כי מי הגיד לו להרב דמ"ש הי"א דבפורים הוי השואל בה' פסח שואל כענין הוי לקורין ג"כ בט"ו דילמא אף הם ז"ל לא אמרו אלא לקורין בי"ד אבל לקורין בט"ו אזלי ומודו דלדידהו אם שואלין בי"ד דהוי שואל שלא כענין ואי שמיע ליה להרב בפי' להיש משתבשים היה לו להרב ז"ל לכתוב כן בפי' יש משתבשים לומר דבני הכרכין ששואלין בה' פסח בפורים די"ד הוי שואל כענין.

כי ע"כ הנראה בכונ' הרב ז"ל בהכרח הוא זה דסבו' ז"ל דל' יום דאמור רבנן הלא המה בהדי יום המעשה דהיינו יום א' דחג הפסח ויום א' דחג ויום א' דעצרת ועל יסוד זה דן בדעתו דמה שאמרו אחרי' דלא משכחת ל' יום בלא יום פורים גופיה כונתם פורים דכרכין דהיינו ט"ו ומפני שהרב מקומו בירושל' דפורים דידהו ט"ו כתב סתמא דהשואל בפורים כו' וע"ז קאמרי שפיר דכי סליק מניינא יום ט"ו גופיה אין ל' יום שלמין בהדי יום א' של פסח וחג ועצרת שהוא יום המעשה. ועפ"ז צדקו ג' אלה השגותיו עליהם אי משום שכן דרך רז"ל כו' ואי משום זמן הראיה כו' ואי משום דהני ל' יום שלמין אינן אלא לקורין בי"ד דבלא יום י"ד עצמו נשארו ט"ו עד סוף אדר וט"ו דניסן בהדי יום המעשה אבל לקורין בט"ו פשיטא שאין שלמין דלדידהו אין שואלין בט"ו דהוי פורים והוי שואל שלא כענין כמו שאין שואלין בי"ד לבני י"ד מפני שהוי שואל שלא כענין זה נראה מוכרח בכונתו ז"ל.

וא"כ אין ספק דאישתמיט מיניה דברי התוספות דבכורות שכתבנו לעיל דמבואר יוצא מדברי' דהנך ל' יום הוא לבד מיום א' דחג הפסח ודחג הסוכות ודעצרת ואדרבא מעיקרא הוו בעי מימר דהנך ל' יום הוא לבד מער"פ ג"כ אלא דהדרו בהו בסוף דבריהם וגם אשתמיט מיניה מה שהרגישו התוס' שם מאותה דשקלים דמשמיעין בא' באדר ואם אין יום המעשה דהיינו יום א' דפסח בכלל לא הוו ל' יום שלמין שיום המעשה הוא בר"ח

ניסן שצריך להביא מתרומה חדשה וניחא להו שהדבר מסור לב"ד יע"ש וזה הפך דברי הרב שכתב דלכ"ט קרי ל' וברור וכבר תמה על דבריו מרן מלכא ז"ל בס' מ"ק דאשתמיט מיניה דברי התוס' דבכורות ואין ס' שכיוון הרב למ"ש. ובס' מלכי בקדש הליץ בעד הרפ"ח ואין ס' שלא עמד על דעתו של הרפ"ח ז"ל ודוק.